Slovensku hrozí v apríli ekonomický kolaps: Prepúšťanie, krachy a dlhy! Matovičova vláda zatiaľ nemá žiadny plán!

- CZ24 News | 30. března 2020

SLOVENSKO: V iných krajinách zatiaľ vlády prijímajú obrovské balíčky a dotujú mzdy zamestnancov od štátu. Matovičova vláda však v tomto smere zatiaľ nevyvinula podstatnejšiu aktivitu.

Dnes je krutou realitou aj to, že šíriaci sa koronavírus neovplyvňuje len segment zdravotníctva, ktorý už dnes pracuje na plné obrátky, ale aj ekonomický sektor. Niektoré firmy v zahraničí súčasný stav doslova ničí. Pristupuje sa k znižovaniu platov či masovému prepúšťaniu. Podobný scenár však reálne hrozí aj nám. Vláda však zatiaľ nepredostrela žiadny plán na túto tému.

V kontexte týchto udalostí sme sa obrátili na samotnú vládu. Oslovili sme samotný úrad vlády, ministerstvo financií, rezort hospodárstva aj ekonomického analytika. Trojka vo forme premiéra Igora Matoviča a ministrov Eduarda Hegera a Richarda Sulíka bude totiž musieť skôr či neskôr pristúpiť k ráznym krokom v súvislosti so záchranou ekonomického stavu, ktorému hrozí masívny kolaps.

Hrozí kolaps a výpovede vo firmách

Už o štvrtok sa Matovič k tejto otázke vyjadril pomerne neurčito s tým, že "varia z vody". Podľa Hospodárskych novín je totiž situácia tak vážna, že firmy už žiadajú pomoc od štátu, inak hrozia výpoveďami. Pre koronavírus totiž museli viaceré subjekty zatvoriť brány, sú bez zárobkov a podľa zákona musia naďalej splácať zamestnancom minimálne 60 percent mzdy.

V iných krajinách zatiaľ vlády prijímajú obrovské balíčky a dotujú mzdy zamestnancov od štátu. Vláda Igora Matoviča však v tomto smere zatiaľ nevyvinula podstatnejšiu aktivitu.S koncom mesiaca sa totiž priblíži aj možnosť prepúšťania a vláda tak má doslova šibeničný termín.

„Veľa firiem avizuje, že ak nebudú mať informácie a jasný signál od vlády do konca tohto týždňa, budú musieť krátiť stavy," povedal už generálny sekretár Asociácie priemyselných zväzov Andrej Lasz.

Rezort hospodárstva si je vedomý tejto situácie

Na naše otázky odpovedalo aj ministerstvo hospodárstva, ktorému šéfuje Richard Sulík. *„Rezort hospodárstva si plne uvedomuje naliehavosť situácie a preto intenzívne pracuje na príprave desiatok opatrení. Na ich tvorbe úzko spolupracuje predovšetkým so zamestnávateľmi. S predstaviteľmi zamestnávateľov, ako aj so zástupcami vecne príslušných rezortov, je minister hospodárstva Richard Sulík v pravidelnom kontakte,"* povedal pre Topky hovorca rezortu Miroslav Kohút.

Charakteristika opatrení, má ich byť vyše 40

Cieľom ministerstva hospodárstva je niekoľko kľúčových obratov. "Cieľom pripravovaných zmien je pomôcť firmám a podnikateľom s cash-flow a udržaním zamestnanosti. Ide o opatrenia, ktoré znížia prevádzkové náklady, pomôžu pri vykrývaní strát, natiahnutí v čase rôznych povinností v oblasti daní a odvodov, a týkať by sa mali aj náhrady škôd pre prevádzky, ktoré museli byť zatvorené. O obsahu konkrétnych opatrení bude MH SR informovať v najkratšom možnom čase. Zároveň môžeme

potvrdiť, že vláda aj MH SR budú priebežne pokračovať v prijímaní ďalších ekonomických opatrení, aby sa podarilo situáciu čo najskôr stabilizovať," uzavrelo ministerstvo hospodárstva.

"Ja som pripravil návrh vyše 40, takmer 50 opatrení, toto som prekonzultoval aj so zamestnávateľskými zväzmi. Vyzerá to tak, že v pondelok by sme mohli už tie konkrétne opatrenia predstaviť," priblížil okrem toho dnes Sulík pre HN televíziu. Ten tiež dodal, že opatrenia by chceli predstaviť v pondelok, no bude tomu predchádzať koaličná rada.

Stretnutie so Sulíkom

Vo štvrtok podvečer sa minister hospodárstva Richard Sulík stretol so zástupcami zamestnávateľov, čo potvrdzuje stanovisko rezortu ministerstva vyššie. Päť zamestnávateľských subjektov sa podpísalo pod novelu, aby zamestnanci dostávali pri prekážke pri práci na strane zamestnávateľa až 80 percent platu. V tomto prípade by však až 70 percent z toho príspevku platil štát. Sulík na Facebooku tvrdí, že o záveroch z rokovania bude informovať "čoskoro".

Rezort financií tvrdí, že chápe obavy ľudí

Ministerstvo financií si uvedomuje naliehavosť obáv ľudí, ktorí nevedia, ako dlho môžeme mať obchody zavreté. *"Musíme si však uvedomiť, že dôvodom takýto silných opatrení je to, že potrebujeme pripraviť zdravotníctvo, aby sme ľudí vedeli ochrániť pred smrťou,"* píše sa v stanovisku ministerstva financií.

Rezort financií vraj intenzívne pracuje a finalizuje opatrenia, ktoré budú súčasťou tzv. lex korona, ktorý by mal pomôcť daňovníkom prekonať krízu spôsobenú koronavírusom. *"Všetky opatrenia, ktoré ministerstvo financií pripravuje, vychádzajú z podnetov a návrhov pracovnej skupiny, ktorá pozostáva zo zástupcov podnikateľskej verejnosti, odborníkov na dane, zástupcov samospráv a ďalších. Okrem toho o všetkých návrhoch rokuje aj koaličná rada. Pre ministerstvo financií je kľúčová aj kvantifikácia navrhovaných opatrení. Preto každé opatrenie prepočítavame, aby sme vedeli určiť, koľko peňazí nás bude stáť,"* dodáva rezort.

Varíme z vody, vraví Matovič

Úrad vlády nám priame odpovede na otázky neposkytol a odkázal nás na piatkovú tlačovú konferenciu Igora Matoviča. Z hľadiska stretnutia a pomoci firmám sa Matovič už pred stretnutím Sulíka so zástupcami zamestnávateľov vyjadril jemne skepticky až neurčito. *„Veľakrát varíme z vody, lebo nikto nevie, ako dlho to bude trvať. O to ťažšie je nájsť cielené kroky,"* povedal premiér.

Od strany priemyselníkov prišiel návrh už v nedeľu. Matovič o ňom vedomosť nemal. *„Keď prídu s týmto návrhom, nech aj potom povedia, odkiaľ na to ako spoločenstvo zodpovedných ľudí zoberieme peniaze, kto nám to požičia, za akých podmienok a kto to kedy zaplatí,"* povedal Matovič názor týmto smerom. „Ak títo páni sa na to chcú poskladať zo svojich súkromných zdrojov, nech sa páči," dodal.

Matovič na stále nezverejnené ekonomické plány v piatok reagoval, že kým vláda nevie, aké má k dispozícii peniaze, o to ťažšie sa bude v tejto téme orientovať. "Ak neviete, aké nástroje máte, o to ťažšie je ísť na bojisko," povedal na dnešnom brífingu. *"Zajtra nemáme voľno, v sobotu máme rokovanie aj na túto tému, lebo niekde sme sa aj na úrovni eurolídrov posunuli, no nie ďaleko. Každopádne niektoré opatrenia prijať musíme. Čas sa kráti, ľudia sú zúfalí. Uvedomujeme si to, ale robíme všetko, čo sa len dá,"* uzavrel.

Čas sa kráti

Matovič na otázku, že sa blíži koniec mesiaca a tým pádom čas prepúšťania a či budú zamestnanci do

nedele vedieť niečo viac zopakoval, že nevie, aké prostriedky budú mať k dispozícii.

"Vzhľadom na to, že situácia na finančných trhoch sa dramaticky zmenila, že ten, kto bol ochotný ešte pred mesiacom požičiavať, tak už dnes ochotný nie je, tak viac-menej sme odkázaní na to, na čom sa dohodneme v rámci európskeho spoločenstva. Záleží to od dobrej vôle bohatších štátov. My o opatreniach rozprávať môžeme, ale oznámime ich až vtedy, keď budeme skutočne vedieť, aké prostriedky máme k dispozícii," zopakoval Matovič s tým, že čas naťahovať nebudú.

Výpoveď sa stiahnuť dá, upokojuje Matovič

S blížiacim sa termínom utorka je Matovič rozvážny. *"Až tak by som sa nefixoval na ten utorkový termín, lebo vždy, keď príde dobré opatrenie a keby prišlo napríklad vo štvrtok, niektoré možno aj v nedeľu, vždy sa tá výpoveď stiahnuť dá,"* upokojuje situáciu premiér.

Ekonóm v tom má jasno

V súvislosti s touto témou sme oslovili aj ekonóma zo spoločnosti INESS Radovana Ďuranu. *"Priorita jeden je čo najviac testovať a prejsť na systém efektívnej izolácie nakazených a zrušiť hromadné obmedzenia s cieľom obnoviť ekonomickú aktivitu. Ministerstvo financií a vláda môže navrhnúť zníženie daňovej a odvodovej povinnosti, znížiť tak náklady zamestnávateľa,"* myslí si Ďurana.

Myslieť na zamestnancov, ale aj živnostníkov

"Upraviť by sa mal Zákonník práce tak, aby nenútil zamestnávateľov platiť vysoké náhrady mzdy v čase neaktivity zamestnancov. Štát môže prísť s programom, ktorý by nevyžadoval úplne ukončenie pracovného pomeru ale poskytoval základnú dávku zamestnancovi. Na podobnú dávku by mali mať nárok aj živnostníci, ktorým štát zavrel alebo výrazne obmedzil prevádzky. Takýto program by však nemal nahrádzať plné mzdy, nemôžeme sa tváriť že vláda si požičia gigantickú sumu peňazí a nahradí tak zákaznícky dopyt. Výhodou koronavírusu je, že neničí na rozdiel od povodní a uragánov hmotné aktíva," povedal pre Topky Ďurana, ktorý pripúšťa, že v hre je aj rušenie odvodov.

Ďurana totiž na otázku, či by bolo možné na úkor zamestnávateľov a živnostníkov odložiť platby DPH či iné odvody ako napríklad v Poľsku či USA, odpovedá rozhodne kladne. *"Určite to možné je, toto by mala byť prvá várka opatrení,"* uzavrel.

O krokoch smerom k zamestnávateľom informoval na Facebooku aj Ján Oravec z SaS.